

Мандич Т. М.

Херсонський державний університет

МІЛІТАРНА МЕТАФОРА У СПОРТИВНОМУ МЕДІАДИСКУРСІ

Статтю присвячено лексико-стилістичним особливостям мовлення українських спортивних коментаторів. Докладно проаналізовано функції концептуальних метафор в українському спортивному медіадискурсі. Особливу увагу приділено функціонуванню концептуальних метафор, які представляють знання про спорт, у нових категоріях. Аналіз наукової літератури підтверджує актуальність дослідження метафор як одиниць когнітивної лінгвістики. Застосовано прийоми концептуального аналізу, що дають змогу дослідити зміну лексичного значення в результаті взаємодії двох концептуальних систем – «сфери-джерела» та «сфери-мети». Дібрані мілітарні метафори були вжиті спортивними коментаторами під час прямих трансляцій різних видів спорту, що транслювалися на вітчизняних теле- й онлайн-каналах упродовж 2018–2019 років. Ілюстративний матеріал класифікований на 4 фрейми в межах метафоричної моделі «спорт – війна», що належить до структур соціоморфного типу. Визначено смислові та стилістичні особливості зафіксованих метафор у спортивному контексті. Простежено механізм метафоризації коментаторського мовлення, наведено приклади такого слововживання. Порівняння прямого лексичного та набутого переносного значення дає можливість знайти спільну ознаку й сему, які забезпечують метафоричне перенесення. У результаті виділяємо фрейми «військовий», «військові дії», «зброя», «атака/оборона». Акцентовано увагу на асоціаціях, які виникають під час коментаторського мовлення у прямому ефірі, що постійно змінюється та відображає характер розвитку сучасної української мови. Окреслені перспективи мотивують до подальшого дослідження динамічного прямоефірного мовлення українських спортивних коментаторів.

Ключові слова: військова лексика, концептуальна метафора, метафорична модель, мілітарна метафора, спортивний коментар.

Постановка проблеми. Українську спортивну журналістику сьогодні неможливо уявити без прямих трансляцій змагань різних видів спорту. Сучасні технології дають змогу робити це не лише в телевізійних ефірах, а й на інтернет-ресурсах. Незмінною ознакою незалежно від виду спорту, каналу, способу трансляції тощо залишається коментар журналіста одноосібно або в тандемі з аналітиком, спортсменом чи іншим фахівцем, який роз'яснює особливості перебігу змагання. Варто звернути увагу на те, що вкрай рідко в ефірі можна почути про історію трансльованого виду спорту, правила, технічні деталі – ці композиційні елементи є виправданими тільки в разі знайомства глядачів із новою спортивною галуззю або окремим її різновидом. Зазвичай коментатор має на меті максимально сконцентрувати увагу реципієнтів навколо протистояння, підвищити рівень емоційного напруження, мотивувати до роздумів і формування власної оцінки дій спортсменів. Щоб відбулося таке дистанційне спілкування коментатора з глядачами, мовлення першого повинне мати ознаки змістовності, багатства й вишуканості. Досить ефективним вербальним

інструментом постає концептуальна метафора, що у своїй компактній формі передає думку, яка виникла внаслідок переосмислення та асоціації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З розвитком когнітивної лінгвістики метафору почали розглядати як поліфункційний інструмент вираження думки. Поштовхом до цього стала вже класична праця Дж. Лакоффа та М. Джонсона [6], а послідовники й сучасні дослідники цілком виправдано оперують поняттям «концептуальна метафора». На думку О. Ткачик, у когнітивній лінгвістиці метафора трактується насамперед як розумова операція над концептами, як засіб концептуалізації, який дає змогу осмислити ту чи іншу сферу реальності [12, с. 82]. А. Гаврилюк демонструє зв'язок метафори з абстрактним уявленням, що уможливило появу образного вербалізатора: «Метафори як мовні вирази стають можливі саме тому, що існують метафори в поняттєвій системі людини» [3, с. 31]. На складну природу цього мовного засобу вказує також Л. Кравець: «Оскільки концептуальні метафори пов'язані з найглибшими пластами суспільного досвіду, то визначають структурування реалій повсякденного

життя, категоризацію та концептуалізацію світу в процесі пізнання» [5, с. 40]. Т. Поклад аргументує доцільність застосування методів когнітивної лінгвістики для аналізу метафор тим, що «концептуальна метафора використовується для вербалізації абстрактних понять та створюється на асоціативно-образній основі» [8, с. 93].

Варто погодитися з тим, що механізм утворення метафоричного значення слова простежується під час зрушення семантики від сфери-джерела до сфери-мети. Як зазначає П. Денисенко, у вербальних метафорах зв'язок між концептом-метою та концептом-джерелом, як правило, є асиметричним, тобто спрямованим лише в один бік. Якщо ж мету й джерело вербальної метафори спробувати поміняти місцями, унаслідок цього значення метафори (набір проєкції) цілком зміниться [4, с. 106]. Л. Славова пояснює процедуру перенесення цієї ознаки так: «Зв'язуючим елементом переносного та прямого значення є спільні семи, які слугують семантичною основою для метафоричного переносу назви. Такий елемент дозволяє з'ясувати, чому понятійна структура сфери-джерела підходить для позначення елементів іншої концептуальної сфери» [9, с. 277]. Відтак упорядкування набутих образних значень доцільно здійснювати, застосовуючи метод метафоричного моделювання. О. Андрейченко зауважує: «Згідно з уявленням сучасної когнітивної семантики метафоричне моделювання – це засіб пізнання й оцінки певного фрагмента об'єктивної дійсності за допомогою сценаріїв, фреймів, які належать до іншої поняттєвої сфери» [1, с. 10]. У нашому дослідженні використовуємо фреймову структуру метафоричних моделей, яка ілюструє підпорядкування декількох тематичних векторів одній сфері-джерелу.

Необхідність уживання метафор у спортивних коментарях підтверджуємо думкою Т. Чибізової, яка зазначає: «Потреба в метафорі дуже гостро відчувається саме тоді, коли за допомогою простих, банальних слів неможливо пояснити весь вир емоцій, переживань, потаємних думок, які автор хоче вкласти у свій витвір» [13, с. 353]. Отже, пошук нестандартних форм передачі інформації щодо змагання дає змогу реалізувати коментаторську інтенцію зі збереженням усього емоційного спектру та власних оцінок подій.

Постановка завдання. Актуальність роботи зумовлена відсутністю системних досліджень прямого ефірного мовлення у спортивному медіа-дискурсі, зокрема, у частині лексико-стилістичного наповнення українськомовних спортивних

коментарів. Оскільки аналіз мови засобів масової інформації здійснюють переважно на основі друкованих текстів, маємо заповнити лакуну, що утворилася стосовно усної журналістської комунікації.

Мета статті – простежити семантико-стилістичні особливості мілітарних метафор у спортивних коментарях, що вирізняються з-поміж інших типів продуктивністю творення та вживання в прямоефірному мовленні. Реалізацію зазначеної мети передбачають такі **завдання**:

- фіксація спортивних коментарів із метафоричним компонентом;
- формування метафоричної моделі «спорт – війна» та поділ ілюстративного матеріалу на фрейми;
- порівняння кодифікованої дефініції та набутого у спортивному контексті значення;
- окреслення нових семантико-стилістичних ознак мілітарної метафори.

Виклад основного матеріалу дослідження. Насамперед зазначимо, що метафоричність коментаторського мовлення справді відіграє важливу роль під час підготовки та проведення прямого ефіру. У 2018 році нам вдалося поспілкуватися з одним із найпопулярніших спортивних коментаторів сьогодення Андрієм Столярчуком. Фахівець у листі зазначив: «<...> для журналістської роботи обопільно важливими є 2 складові – форма та зміст. Це як страва, якщо вона буде добре приготовлена, але непрезентабельно подана (і навпаки), вона не отримає належного максимального ефекту від споживачів» [10] (збережено авторську редакцію – Т. М.). Як бачимо, виразність індивідуального стилю є постійною ознакою мовлення коментатора та простежується навіть поза роботою в ефірі. Результати спілкування з безпосереднім фахівцем переконують у тому, що журналісти серйозно ставляться до текстового супроводу спортивної трансляції.

У попередніх статтях ми звертали увагу на функції концептуальних метафор у спортивному медіадискурсі. Продовжуємо стверджувати, що у спортивному дискурсі під час продукування метафор концептосфера СПОРТ завжди є доменом-ціллю, а доменом-джерелом стають різноматичні концепти. Концептосферу ВІЙНА вважаємо одним із найактивніших семантичних донорів [7]. Німецький дослідник С. Мьорінг, аналізуючи мовлення коментатора футбольних матчів, підкреслює, що метафора війни та боротьби є центральною [14]. Підвищену увагу саме до мілітарних метафор пояснюємо тим, що сутність

спорту нагадує військове протистояння двох сил із застосуванням арсеналу ресурсів для здобуття перемоги. Не менш вагомим показником є також атмосфера конкурентності, принциповості й деякою мірою ворожості. О. Блощінська на прикладі одного з видів спорту наводить переконливі аргументи на користь вживання таких мовних засобів у прямих ефірах. Науковець зазначає: «Футбольний поєдинок розглядається як битва, змагання, дуель та передбачає наявність партнерів і суперників, а також набір визначених техніко-тактичних дій, необхідних для ведення бою» [2, с. 58]. Ми ж можемо констатувати, що зазначений принцип діє не тільки у футболі, він знаходить відображення в коментарях будь-яких змагань.

Мовлення спортивних коментаторів є площиною, де відбувається семантичне зрушення, слово набуває образності, виконує стилістичні функції, вербалізує денотат з урахуванням особливостей мовомислення як самого мовця, так і тих, кому призначений текст. Щоб простежити зміни лексичного значення, варто порівняти новосформоване тлумачення з кодифікованою дефініцією та паралельно класифікувати дібраний ілюстративний матеріал за фреймами.

До першого фрейму метафоричної моделі «спорт – війна» належать **слова, що вербалізують осіб**. Метафоричні процеси сприяють тому, щоб спортсмена ототожнювали з військовим. Розглянемо низку прикладів.

Лексема *снайпер* кодифікована у словнику зі значенням «стрілець, який володіє мистецтвом влучної стрільби» [11, с. 813], однак подано й переносне тлумачення: «Особа, що досягла великої майстерності» [11, с. 813]. Можна сказати, що у спортивних коментарях відбувається комбінування цих двох визначень, оскільки йдеться, як правило, про гравця, який забиває гол чи здобуває бал іншими способами, пов'язаними з точністю, а тому спортсмена визнають майстром своєї справи, наприклад: *Також зараз на майданчику Ентус – краций снайпер литовців* (Наживо, 07.07.2019). Фіксуємо вживання цієї лексеми в атрибутивній функції, як-от у реченні «Який же постріл снайперський демонструє нам Іван Савченко» (ХСпорт, 28.11.2018), що також характеризує влучність і чіткість дії спортсмена.

Значно рідше коментатори метафорично вживають слово *гвардієць*, яке поза спортивним контекстом розуміють як «той, хто служить у гвардії», тобто в елітних або наближених до влади військах [11, с. 184]. Такі семантичні зрушення часто пов'язані з назвою або історією команди, за яку

виступає спортсмен, що має різні найменування-перифрази серед уболівальників і знавців спорту. Попри відсутність справжньої служби в армії, українські футболісти можуть іменуватися й так, наприклад: *І невідомо, чи вдалося б урятуватися нашому гвардійцю* (ТРК «Україна», 17.11.2019).

Метафоричне перенесення на основі схожості функційних обов'язків і характеристик спортсменів та військових можливе не лише індивідуально, а й колективно. До таких лексем зараховуємо *артилерію* у значенні «рід військ, основним озброєнням яких є вогнепальна зброя великих калібрів (гармати, гаубиці тощо), що може вражати на великій відстані» [11, с. 36] та *десант* у значенні «спеціально підготовлені війська, призначені для висадження або висаджені у ворожому тилу для ведення там бойових дій» [11, с. 237]. Проілюструємо зміну семантики в контексті спорту: *Артилерія кидка не завдає дальнобійна* (ХСпорт, 30.09.2018); *Ось цей легіонерський десант «Кременчука» – ланка Кисельова, Фурси і Зайцева – атакує зараз у чужій зоні* (ХСпорт, 11.10.2018). Як бачимо, у першому випадку йдеться про гравців групи атаки, які завдають прицільних ударів по воротах, а в другому – про групу осіб, які є легіонерами, тобто спеціально прибули з певної місцевості для виконання своїх функцій і допомоги команді. Переосмислення також набуває лексема *ротація*. Попри те, що вона не належить винятково до військової сфери, а більш широко означає «поступове переміщення елементів або людей якої-небудь структури з місця на місце, з посади на посаду» [11, с. 778], часто саме так називають зміну кадрового складу війська або дислокації підрозділу. На спортивному майданчику схоже явище відбувається під час заміни тренером виконавців, наприклад: *Ще одна ротація у центрі поля* (УНІАН, 25.09.2019).

Інший фрейм уміщує **слова на позначення військової дії**. Фіксуємо неодноразове вживання слів, що вербалізують будь-який прояв стрільби. Як правило, в інтерпретації коментатора та за традицією глядацького сприйняття це стосується удару по воротах та інших різновидів потрапляння в ціль, наприклад: *Фернандеш стріляє – Андрій П'ятов парирує цей удар* (ТРК «Україна», 14.10.2019). Наявність префіксів прямо вказує на деталізацію семантики; зокрема, у прикладі «Кидок! Можна **прострілювати** – і кутовий для «Карпат»» (УНІАН, 25.09.2019) ідеться про різкий та несподіваний для суперників удар по воротах, що вирізняється і силою виконання, і технічною майстерністю. У коментарі «*Бриков з дальньої*

відстані намагається *перестрілювати*» (ХСпорт, 20.06.2019) журналіст використовує метафору, що зашифровує прагнення боксера переважити суперника за кількістю й точністю ударів, а в реченні «Віктор Циганков з правої ноги *вистрілював*» (ТРК «Україна», 17.11.2019) увагу акцентовано на раптовості та потужності дії. Зауважимо, що полісемічне слово *стріляти*, окрім прямого значення («робити постріли»), уже має декілька переносних і розмовних: «просити певну річ, гроші тощо», «про почуття раптового фізичного болю, кольки» [11, с. 836]. Отже, спортивний дискурс є джерелом поповнення й збагачення словника, оскільки в його межах креативні журналісти продукують нові значення, які згодом також закріплюються у словнику за умови регулярного вживання.

Ще однією продуктивною метафорою цього типу є дієслово *капітулювати*, яке у прямому розумінні означає «припинивши збройний опір, здаватися переможцеві на пропонуваніх умовах», а в переносному – «відступати перед труднощами; визнати своє безсилля в чомусь» [11, с. 383]. Безперечно, коментатор послуговується останнім визначенням, проте в таких випадках, як у реченні «Але примусити *капітулювати* аргентинського боксера поки що не вдається» (ХСпорт, 01.05.2019), можемо говорити про більш конкретне значення: капітулювати – здатися у спортивному змаганні сильнішому суперникові.

Досить значним за обсягом і багатим на образні одиниці за якісною характеристикою вважаємо фрейм, перенесення ознак у межах якого відбувається завдяки **зіставленню спортивних реалій зі зброєю**. Чи не в кожному матчі командних ігор або в боксерських поєдинках коментатори вживають лексему *гармата*, яка має значення «артилерійська довгоствольна вогнепальна зброя з похилою траєкторією, призначена для ураження живої сили і бойової техніки супротивника, руйнування оборонних споруд тощо» [11, с. 182]. У спортивному дискурсі це слово є стилістично виразним контекстуальним синонімом до ноги футболіста, ключки хокеїста або кулака боксера, наприклад: *Ліва нога у Де Пени дуже хороша – справжня така гармата* (УНІАН, 26.05.2019). Для опису сильного удару це слово вживають як прикметник, наприклад: *Після важких гарматних пострілів від Артема нічого критичного принаймні не сталося з Сарабутом* (ХСпорт, 15.06.2019). У наведеному коментарі бачимо комбінацію декількох мілітарних метафор, що утворює емоційне та стилістично насичене метафоричне словосполучення.

У синонімічному значенні використовують лексему *кулемет*, яка у військовій сфері має значення «автоматична скорострільна зброя малого калібру» [11, с. 432], натомість у спортивній сфері, як і в попередньому випадку, символізує точні потрапляння в ціль частинами тіла чи ігровими снарядами, наприклад: *4 удари від Олександра вилітають як з кулемету* (Інтер, 13.10.2019).

Схожу роль виконує також назва більш поширеної та мобільної вогнепальної зброї – *рушниця*. Під цим словом розуміється «вогнепальна ручна зброя з довгим стволом» [11, с. 781]. У коментарі «Заряджай свою *рушницю!*» (Інтер, 19.10.2019), безперечно, аналізовану лексему вжито в переносному значенні, вона позначає кулак боксера, який завдає точних і сильних ударів. Кожний удар через свій несподіваний та ефективний характер асоціюється коментатором із пострілом, а тому реалізується в комунікативному акті саме у формі такої метафори.

На особливу увагу в цьому фреймі заслуговує перенесення на спортсменів функційних ознак бойової техніки. Оригінальним виявом коментаторської мовотворчості вважаємо таку репліку: *Бетербієв як справжній такий російський БТР* (Інтер, 19.10.2019). Прізвисько боксера стало основою для творення авторського неологізму: відкидання голосних літер призвело до утворення абрєвіатури, що для військових є позначенням *бронетранспортера* як «бойової бронемашини підвищеної прохідності» [11, с. 78]. Назва ще однієї одиниці техніки – *танк* як «бойова всюдихідна машина на гусеницях із потужним озброєнням (гармата, кулемети тощо)» [11, с. 849] – входить до порівняльної конструкції та надає якісну характеристику дій спортсмена, коли мається на увазі також потужність антропометрії й морально-вольового налаштування на силову боротьбу, наприклад: *<...> напав Роберт Діуш, який, немов танком, відтиснув Андрія П'ятова від м'яча* (ТРК «Україна», 14.10.2019).

Ототожнення спортсмена з одним з елементів зброї, який можна використати проти суперника, вербалізовано словосполученням *бойова одиниця*, наприклад: *Бойових одиниць лише 12, з них 3 – молоді гравці* (Наживо, 02.06.2019). Таке смислове навантаження, проте щодо декількох осіб, особливо в ігрових видах, несе лексема *обойма* – «рамка для кількох патронів, за допомогою якої їх одночасно вставляють у магазинну коробку пістолета чи іншої зброї; патрони, вставлені в таку рамку» [11, с. 581]. Варто зауважити, що коментатор припустився орфоепічної помилки, проте зберігаємо авторську редакцію під час

цитуювання: У них (про ФК «Карпати» – Т. М.) основна **обійма** вже зібралася (УНІАН, 25.09.2019). А оптимальна функційна підготовка спортсмена чи команди, переосмислена у військовій категорії, може називатися **боєздатною**, наприклад: *Збірна Португалії сьогодні в дуже боєздатному стані* (ТРК «Україна», 14.10.2019).

Змістовно виправданим метафоричним слововживанням вважаємо лексеми з фрейму, тематично **пов'язаного з атакувальною чи оборонною позицією бійців**. Проекція протилежних станів у спортивному коментарі дуже наближена до семантики сфери-джерела. Відомо, що тренерські штаби визначають перед змаганням низку тактичних дій, тому й характер ведення боротьби може бути або агресивним у нападі, або обережним у захисті. У першому випадку йдеться про такі коментарі: *Втрюх зараз вони будуть боротись з кременчуцьким наступом* (ХСпорт, 19.09.2019); *«ЦСКА» перепочиває перед тим, як піти на останню навалу* (УНІАН, 15.08.2019); *Тимченко продав оборону «Динамо»* (ХСпорт, 29.09.2019). До метафор цього фрейму варто зарахувати також віддієслівні лексеми, які означають процесуальність. Зокрема, фіксуємо такий випадок: *В кутку бомбардування від українця* (Інтер, 13.10.2019). Логіку наведеного метафоричного перенесення вбачаємо у прямому значенні лексеми **бомбардувати**, яка у словнику кодифікована у формі інфінітива: «1. Атакуючи з повітря, скидати бомби на землю, воду та ін.; вести потужний артилерійський обстріл. 2. ірон. Надсилати забагато листів, прохань і т.ін., домагаючись чогось» [11, с. 70]. Як бачимо, полісемічне слово здатне до творення нових стилістично виразних значень. Однак беремо за основу саме перше й основне тлумачення, що нагадує серію боксерських ударів, які влучають у ціль. Опозиційними є такі коментаторські репліки: *Так намагаються знайти шпа-*

рину в оборонних редутах «Крижаних вовків» (ХСпорт, 01.12.2018); *І зараз на абордаж прийняв нашого Ярмоленка* (ТРК «Україна», 17.11.2019). У першому випадку **редут** як лексична одиниця військової сфери-джерела означає «зімкнуте квадратне або багатокутне польове земляне укріплення, здатне до самостійної оборони, яке використовувалося до початку Першої світової війни» [11, с. 756]. Переважно в ігрових видах спорту коментатор під цим словом розуміє щільне розташування гравців лінії захисту, які перешкоджають супернику розвивати атаку та наближатися до воріт. У другому випадку йдеться про агресивний захист, оскільки **абордаж** за одним зі значень – це «старовинний спосіб ведення морського бою – зближення ворожих суден та зчеплення їх гаками для рукопашного бою» [11, с. 13]. Усі наведені приклади чітко ілюструють, що протягом прямої трансляції будь-якого спортивного змагання (найчастіше футболу, хокею, боксу) у коментатора виникають стійкі асоціації зі сферою війни, яка насичує коментар відповідними метафоричними вербалізаторами.

Висновки і пропозиції. Отже, аналіз спортивних коментарів за останні декілька років свідчить про продуктивне вживання слів, які репрезентують метафоричну модель «спорт – війна». У результаті дослідження виокремлено фрейми «військовий», «військова дія», «зброя», «атака/захист». Ілюстративні контексти переносного слововживання демонструють беззаперечне змістове та стилістичне навантаження дібраних лексем, які подають знання про спорт у мілітарних категоріях.

Перспективою дослідження є фіксація нових випадків метафоричного слововживання у спортивному коментарі, що збагачують словниковий склад української мови та є показниками оригінального мовомислення спортивного коментатора.

Список літератури:

1. Андрейченко О. Метафора театру в сучасному політичному дискурсі: когнітивний аспект. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Мовознавство»*. 2011. № 11(17). С. 9–14.
2. Блощінська О. Метафора як засіб формування терміносистеми футболу. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*. 2012. № 21. С. 55–60.
3. Гаврилюк А. Метафора, її природа та роль у мові та мовленні. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Серія «Філологія. Педагогіка». 2013. № 2. С. 29–33.
4. Денисенко П. Розпізнання мети та джерела метафори у візуальних творах мистецтва. *Філософська думка*. 2015. № 4. С. 104–119.
5. Кравець Л. Метафора як лінгвоментальний феномен. *Українська мова та література в школі*. 2014. № 1. С. 39–42.
6. Лакофф Дж., Джонсон М. Метафори, которми ми живем / под ред. А. Баранова. Москва : Едиториал УРСС, 2004. 256 с.

7. Мандич Т. Мілітарна метафора в хокейних коментарях. *Студентські наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна»*. 2019. № 12. С. 106–109.
8. Поклад Т. Англomовні дескрипції запаху парфумів: метафоричні моделі. *Молодий вчений*. 2015. № 2. Т. 17. С. 93–95.
9. Славова Л. Когнітивні метафори у структурі концепту ПОЛІТИК (на матеріалі американського та українського політичного дискурсу). *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики*. 2012. № 22. С. 275–284.
10. Столярчук А. Листування в соціальній мережі Facebook (2018 р.).
11. Сучасний тлумачний словник української мови : 100 000 слів / за ред. В. Дубічинського. Харків : ВД «ШКОЛА», 2009. 1008 с.
12. Ткачик О. Концептуальна метафора як спосіб пізнання дійсності. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. 2013. № 14(273). С. 81–87.
13. Чибізова Т. Стилєтвірні інтенції метафори. *Теоретична і дидактична філологія : збірник наукових праць*. 2012. № 12. С. 350–359.
14. Möring S. Metaphern in der Fußball-Berichterstattung im Radio und Fernsehen. *GRIN*. URL: <http://content.grin.com>.

Mandyeh T. M. MILITARY METAPHOR IN SPORTS MEDIA DISCOURSE

The article is dedicated to the peculiarities of sports journalist` broadcasting. The illustrated functions of conceptual metaphors in Ukrainian sports discourse are examined in detail. Semantic and stylistic peculiarities of speech of Ukrainian sportscasters, who work on camera, were reviewed in the article. The attention was drawn to the functioning of conceptual metaphors which represent knowledge about sport in the new categories. Analyses of the literature confirms actuality of investigation of metaphors as units of cognitive linguistics. The techniques of conceptual analysis were applied. It allows us to examine the change of the lexical meaning as a result of interaction of two conceptual systems – “sphere-source” and “sphere-aim”. Selected military metaphors had been used by sportscasters during live broadcasts of different sports from 2018 to 2019. Illustrative material was classified by 4 frames within the boundaries of metaphorical model “sport – war” of sociomorphic model. It allows to examine the model architecture and topical vector, which equate sport with war more particularly. Semantic and stylistic peculiarities of recorded metaphors in sport context were determined. The mechanism of semantic translation of sportscasters speech was monitored, and examples of those word usage were given. The comparison of lexical and acquired figurative meaning gives an opportunity to find common feature and seme, which provide a metaphorical translation. As a result, the frames “military”, “military action”, “weapon”, “attack/defense” are separated. The causes of metaphorical transference and peculiarities of verbalization of knowledge about sport in militaristic categories are determined. Emphasis was placed on associations arising during living broadcasts speech which changes constantly and reflects tate of modern Ukrainian language development.

Key words: *military lexic, conceptual metaphor, metaphoric pattern, military metaphor, sport comment.*